

Aangenaam[®]Gezond

een Klimaatgroep Holland magazine

Zeton realiseert de toekomst

**Op de grens van het
technisch mogelijke**

Binnenkijken bij:

FrieslandCampina

Schoolvereniging aan
het woord:

**Ouders sturen
hun kind
niet naar een
pand met
zonnepanelen**

**‘Ik pak
regelmatig een
flatgebouw’**

Hans Nijland en Marianne Timmer
over alles uit jezelf halen

Beste lezer,

Aangenaam & Gezond, het nieuwe magazine van ons bedrijf. Kenmerkend voor dit blad is dat de mens centraal staat. Samen met onze opdrachtgevers, collega's en mensen om ons heen kleuren we ons bedrijf en daar ben ik trots op!

Naast projecten, staan er in dit magazine leuke interviews met onder andere Marianne Timmer en Hans Nijland, een kennismaking met het Beatrix Kinderziekenhuis, recepten en een puzzel.

Wanneer ik op bezoek ben bij opdrachtgevers, word ik vaak geïnspireerd door hen; door hun opmerkingen, ondernemersbevlogenheid of passie voor mens en welzijn. Ik ben hun dankbaar hiervoor, want het geeft me ideeën en de nodige energie om te blijven innoveren en sleutelen aan techniek met als resultaat dat installaties minder energie verbruiken, beter presteren en minder milieubelastend zijn.

Als mens hebben we nog vele stappen te zetten om te zorgen dat generaties na ons ook een aangenaam en gezond leven kunnen leiden. Samen zetten we hier de schouders onder, met jou, met jullie, met plezier en met lef. We hebben een grote verantwoording voor hen die na ons deze planeet mogen gebruiken.

Ik hoop dat je inspiratie haalt uit dit magazine, of het nou privé is of in je bedrijf, het zal je zeker niet vervelen.

Hartelijke groet,

Harry Vaatstra

Colofon

Aangenaam°Gezond is een uitgave van Klimaatgroep Holland

Eindredactie
Marlies Molenkamp
Arnoud van Spijk
Harry Vaatstra

Teksten & vormgeving
Marlies Molenkamp

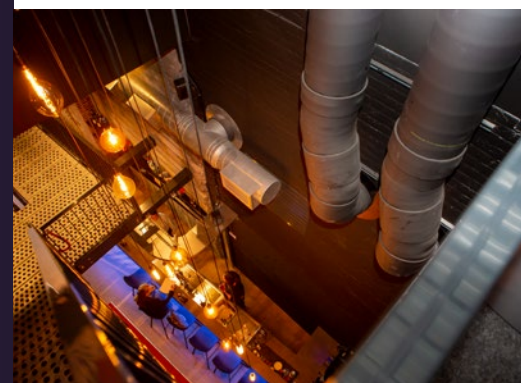
Fotografie
FP Creation

Klimaatgroep Holland
Odenseweg 8
9723 HA Groningen

Postbus 5233
9700 GE Groningen

Klimaatgroep Holland Zuid
Blauwe Steen 10
5437 AH Beers

T: 050 547 04 00
E: info@klimaatgroeopholland.nl
W: www.klimaatgroeopholland.nl

Fotomoment 4

Ik pak regelmatig een flatgebouw 6

met Marianne Timmer en Hans Nijland

Op de grens van het technisch mogelijke 10

Zeton realiseert de toekomst

Brood bakken is topsport 14

rondleiding bij Bakker Goedhart

Welkom in de meldkamer 19

Daghap van chef Tim Ringers 20

Klimaatbeheersing met oog voor architectuur 22

in gesprek met Royal Agrifirm Group

Vraag het Maarten 25

Beleving is álles 26

voor Pronto Wonen Alkmaar

30 Groeten uit...

32 Samen moeten we het doen

interview met Tiemen Oosterhoff,
schoolvereniging NoorderBasis

36 Achter de schermen bij bioscoop Industry

38 Binnenkijken bij FrieslandCampina

41 Het beste van drie werelden

column van Arnoud van Spijk

42 Puzzel

44 Meest heftige periode aangenamer maken

Stichting Vrienden van Beatrix Kinderziekenhuis
zet zich in voor zieke kinderen

47 3x gezonde lunches

van Klimaatgroep Hollanders

Fotomoment

Rust boven Alkmaar

Op het dak, uitkijkend over het landschap. Daar in de zon, valt een rust zo midden in de stad.

Hier staan onze ComfortTops stevig en vast. Een mooie plek waar je in de drukte van alledag overvallen wordt door rust.

‘Ik pak regelmatig een flatgebouw’

Gezond leven, alles uit jezelf halen, samen met een team presteren. Drievoudig olympisch kampioene schaatsen, Marianne Timmer, en voormalig directeur van FC Groningen, Hans Nijland, weten als geen ander hoe je dat voor elkaar krijgt. Zij geven ons handvatten om gezond te leven en succes te bereiken.

We zitten bij Hans Nijland aan de keukentafel, verhalen te over van deze grootheden. Vanuit hun vak, de sport, zijn er veel parallellen te trekken naar het leven van alledag. Dat ze zich in inspirerende kringen begeven spreekt direct bij de ontmoeting.

“Laatst ging ik een weekend wielrennen op Mallorca samen met Lance Armstrong, Jan Ulrich en Johan Bruyneel,” vertelt Marianne. “Het is super mooi om samen op te trekken met oud-topsporters. Ik wil mij blijven ontwikkelen en zo kunnen we leren van elkaar.”

DE SVEN KRAMERS EN RINTJE RITSMA’S VAN DEZE WERELD

Marianne vertelt dat het allemaal begint met motivatie en mentaliteit. “Mensen verschillen erg in doelstellingen. Als je kijkt naar het schaatsen; sommigen hebben als doel om bij een bepaald team te horen, anderen willen een bepaald niveau halen zodat ze kunnen reizen. Dat zijn over het algemeen niet de krenten uit de pap, dat zijn niet de Sven Kramers en Rintje Ritsma’s van deze wereld. De mensen die de top bereiken, hebben alleen het hoogste doel voor ogen.”

Hans valt haar hierin bij: “Bijvoorbeeld met de organisatie van jeugdvoetbaltoernooi Eurovoetbal. We gingen het eerst organiseren en daarna sponsors zoeken, maar mensen zeiden tegen mij: stel dat het niet lukt. Waarop mijn reactie was, hoezo niet lukt? Dat komt gewoon niet in mijn woordenboek voor. Het gaat lukken, punt.”

“Je moet er 100% voor gaan. Als je er echt in gelooft, is heel veel mogelijk,” gaat Hans verder. “Dat is voor ondernemers of werknemers niet anders dan voor topsporters.”

PERSOONLIJKHEDEN MET DE HOOFD-LETTER P

Het hoogst haalbare bereiken doe je als team met een aantal kartrekkers, aldus de twee. Marianne vertelt: “Je hebt alle soorten mensen nodig, maar de kern van de groep moet zeer gemotiveerd zijn. Zonder een Ireen of Sven red je het niet. Je hebt persoonlijkheden in je team nodig, persoonlijkheden met de hoofdletter P, om succesvol te zijn.”

“Op het voetbalveld is dat niet anders,” zegt Hans instemmend. “Als coach kan je van alles vinden, maar je moet vanuit ►

‘Zonder een Ireen of Sven red je het niet.’

de groep een kartrekker hebben. Als je kijkt naar de tijd dat we net de Euroborg openden, in 2006/2007/2008. Toen stond er een team met spelers zoals bijvoorbeeld Levchenko en Nevland, dat waren persoonlijkheden. En als er in het team dan eens problemen waren, dan losten de spelers dat zelf op, daar hoefde geen directie aan te pas te komen.”

SPORTEN IS EEN RESET

Zonder een gezonde levensstijl red je het niet. Zowel mentaal als lichamelijk is bewegen een voorwaarde om te presteren. Hans vertelt over hoe hij dit zelf ervaart: “Ik was directeur bij FC Groningen, dat is een slopende baan, en iedereen weet: stress is niet goed en dan is sporten een fantastische afleiding. Tijdens het sporten krijg ik vaak inzichten als: verrek het is toch niet zo ingewikkeld, ik ga het zo aanpakken.”

“Sporten is als een reset,” gaat Marianne enthousiast verder. “Het is wetenschappelijk bewezen dat bewegen goed voor je is, dat je tot nadenken komt, vooral buiten, in de natuur. Ik heb wel mensen gesproken die zwaar depressief waren, uiteindelijk zich konden zetten tot sporten en dat ze door het sporten toch weer oplossingen zagen.”

Concreet advies hebben ze ook, Marianne adviseert: “Beweeg iedere dag en wissel verschillende trainingen af. Bijvoorbeeld de ene dag twee soorten cardio: tegen je verzuringsgrens aan sprinten en daarna wandelen. En de andere dag krachttraining. Het heeft geen zin om alleen het ene te doen, of alleen het andere. Om snel conditie op te bouwen kan je het beste één minuut hardlopen en één minuut wandelen. Variatie is de crux.”

TRAPJE OP, TRAPJE AF

Traplopen is trouwens ook een goede manier

om te trainen oppert Marianne. “Als het hard regent en ik geen zin heb om buiten te lopen, dan pak ik regelmatig een flatgebouw. Het traplopen is erg goed voor je conditie.”

“Daar weet ik ook nog wel een mooi verhaal over,” roept Hans lachend. “In de periode dat Suk bij FC Groningen speelde, werden we uitgenodigd in Zuid-Korea voor een toernooi. Ik wist niet wat we konden verwachten, maar we kwamen op Schiphol en het bleek dat we met z’n allen businessclass vlogen, van spelers en staff tot sponsors. Prachtig. Komen we aan in Seoul, op het vliegveld stond de limousine klaar voor the president, voor mij dus. We komen vervolgens bij een joekel van een hotel, Hamburger SV was er al, en ik kreeg de penthouse suite. Het kon niet op. Maar, ik heb enorme liftangst, dus naar die bovenste etage van dat enorme gebouw dat ging ik niet doen. Toen heb ik geruild van kamer, alsnog op de 10e etage. Dat hotel was enorm luxe dus daar was binnen geen trap. Alleen een lift. En nou komt het, al met al verbleven we daar 10 dagen en bij thuiskomst kreeg ik te horen dat ik zo enorm was afgevallen. Al die dagen die stalen brandtrap buitenom nemen, werpt wel z’n vruchten af en die Koreanen maar lachen om die gekke Hollander.”

WAT JE IN JE MOND STOPT

Naast voldoende bewegen hoort op je voeding letten ook bij een gezonde levensstijl. “Wat je in je mond stopt, is gewoon belangrijk,” stelt Marianne ongecompliceerd. “Eet zo min mogelijk bewerkte producten, blijf qua voedsel zo dicht mogelijk bij de natuurlijke producten. Natuurlijk moet je ook genieten van het leven. Maar choose your moments, zorg dat die avond dat je lekker uiteten gaat, dat die het waard is.”

“Ik houd ook van het goede leven, maar je moet zorgen dat het in balans blijft,” zegt Hans. “Ik was afgelopen week op Ibiza om te golfen met

een groep vrienden. Er worden dan ook wel de nodige drankjes genuttigd. Dus na zo’n week moet ik wel even weer aan de bak.”

“Zo had ik het aan het begin van corona rustiger,” gaat Marianne verder. “Ik zat meer achter de laptop en dan ongemerkt eet je meer. Ik dacht dat moet anders, daarom ging ik sportvasten. Eigenlijk spontaan deed ik een oproep via social media om met mij mee te doen en uiteindelijk hebben we met een groep van 20 mensen, waaronder actrice Renée Fokker en sterrenkok Rik Jansma, de kuur gedaan en een halve marathon gelopen op Ameland. Ik vind het mooi dat het dan gaat rollen als een sneeuwbal en mensen enthousiast worden om meer te bewegen en gezonder te eten.”

EEN KIKKER IN WARM WATER

We kunnen concluderen dat intrinsieke motivatie, het hebben van kartrekkers, voldoende bewegen en gezond eten de succesformule is, of het nou in het werk is of in je eigen dagelijkse leven. “Maar,” merkt Hans op: “Je moet zelf zorgen voor een keerpunt, ga uit je comfortzone bezig. Er zijn veel dertigers die niet normaal een trap kunnen oplopen, dat vind ik wel zorgelijk. Iedere ochtend sporten zorgt er voor dat ik fit ben voor de dag. Het geeft je zo’n enorme oppepper, ik kan het iedereen aanbevelen.”

Marianne stemt daar knikkend mee in: “Het is moeilijk om patronen te doorbreken. Ik noem vaak het kikkersyndroom: als je een kikker in warm water zet dan springt hij eruit, maar zet je hem in koud water en warm je het langzaam op, dan blijft hij zitten. Zo is het ook met mensen en sporten, mensen stellen uit en dan komt het er niet van. Eigenlijk moet je in de kroeg gewoon een keer stom gaan lullen: ‘ik kan makkelijk die halve marathon lopen’. Dan denk je achteraf: wat heb ik nou gezegd. Maar toch, dan moet je.” ●

SPORTVASTEN

Sportvasten is een kuur ontworpen door medisch bioloog Remco Verkaik. De kuur draait om slim en efficiënt trainen. In tien dagen train je je lichaam om de metabole switch te maken van suiker-naar vetverbranding. Dit doe je door te sporten, vasten en het gebruik van speciale voedings-supplementen.

‘Eigenlijk moet je in de kroeg gewoon een keer stom gaan lullen.’

‘Wij zorgen ervoor
dat onze klanten
grensverleggende ideeën
kunnen realiseren.’

Op de grens van het technisch mogelijke

Realize the future – is de slogan waarmee Zeton de knappe koppen van de wereld overhaalt bij hen te komen werken. Het zegt erg goed wat Zeton doet: grensverleggende technologieën maken.

Zeton is wereldwijd marktleider in het ontwerpen en realiseren van pilot plants, oftewel proefinstallaties. We krijgen een rondleiding van Harvey Ferket, manufacturing manager, en Henk Naber, IT manager en verantwoordelijk voor facilitaire zaken.

“Wij werken op het grensgebied van technologie,” begint Harvey Ferket. “Onze klanten komen

met innovatieve ideeën en wij zorgen voor de realisatie. Het zijn altijd alternatieve ideeën, technologieën of toepassingen die er nog niet zijn. Wij zorgen ervoor dat onze klanten die grensverleggende ideeën kunnen realiseren. Onze ingenieurs ontwerpen en vervolgens bouwen we een proefinstallatie. Sommige proefinstallaties zijn tafelmodellen, andere zijn letterlijk hele gebouwen. Dit doen wij bijvoorbeeld voor ▶

bedrijven uit de chemische, petrochemische en farmaceutische industrie.”

SPEKTAKEL

“We hebben twee locaties, in Canada en hier in Enschede,” vertelt Henk Naber. “Canada bedient over het algemeen de klanten in de Amerika’s en wij nemen Europa, Midden Oosten, Afrika en Rusland voor onze rekening. Wat hier nu bijvoorbeeld staat, gaat binnenkort naar Spanje. We bouwen de testopstelling hier helemaal op, zorgen dat alles werkt en alles er op en aan zit, vervolgens delen we het op in brokken zodat het op transport kan. We proberen die brokken zo groot mogelijk te houden, want dat is op locatie van de klant weer makkelijker in elkaar zetten. Het is een heel spektakel als er vervoerd wordt, vaak op de grote oplegger naar het Twentekanaal en vanaf daar per boot naar de eindbestemming.”

FYSIEK EN PRECIES WERK

Ferket legt uit wat er voor nodig is om de testopstellingen te maken: “In de eerste fase van de opbouw hebben we veel vloeroppervlakte nodig. Alle onderdelen worden uitgelegd en dan gaan we opbouwen. Hoe verder in het proces, hoe meer hoogte er nodig is. Sommige opstellingen komen tot aan het dak. Voor de realisatie van de grotere projecten hebben we deze twee grote hallen van 20 meter hoog. Daarnaast hebben we nog hallen waar de bouw van de kleinere en de pharma projecten plaatsvinden.”

“Het werk wat de mensen in de hallen doen, kan fysiek ook zwaar zijn,” vult Naber aan. “Bij het assembleren van een installatie betekent het niet alleen dat je veel onderdelen in de handen hebt. Je werkt aan het hele project, wat inhoudt

dat je vaak van boven naar beneden loopt. Daarnaast komt het werk ook heel precies, alertheid is dus belangrijk. Je moet je kop er echt bij hebben. Dus hoger in de hal moet het niet te warm zijn.”

SNEL TE WARM

Die combinatie van factoren maakt dat het klimatiseren van de productiehallen belangrijk is. “Onze productiehallen zijn hoog,” wijst Ferket aan. “Met zo’n hoogte is warm of koel krijgen een dingetje. We hebben een plat dak en bovenin is het altijd al knap warm, maar onderin kan het ’s winters echt koud zijn. Voor het werk is het erg belangrijk dat de werkomstandigheden optimaal en stabiel zijn. We willen een zo goed mogelijke egale werktemperatuur en omdat het fysiek werk is, is 19 graden warm zat.”

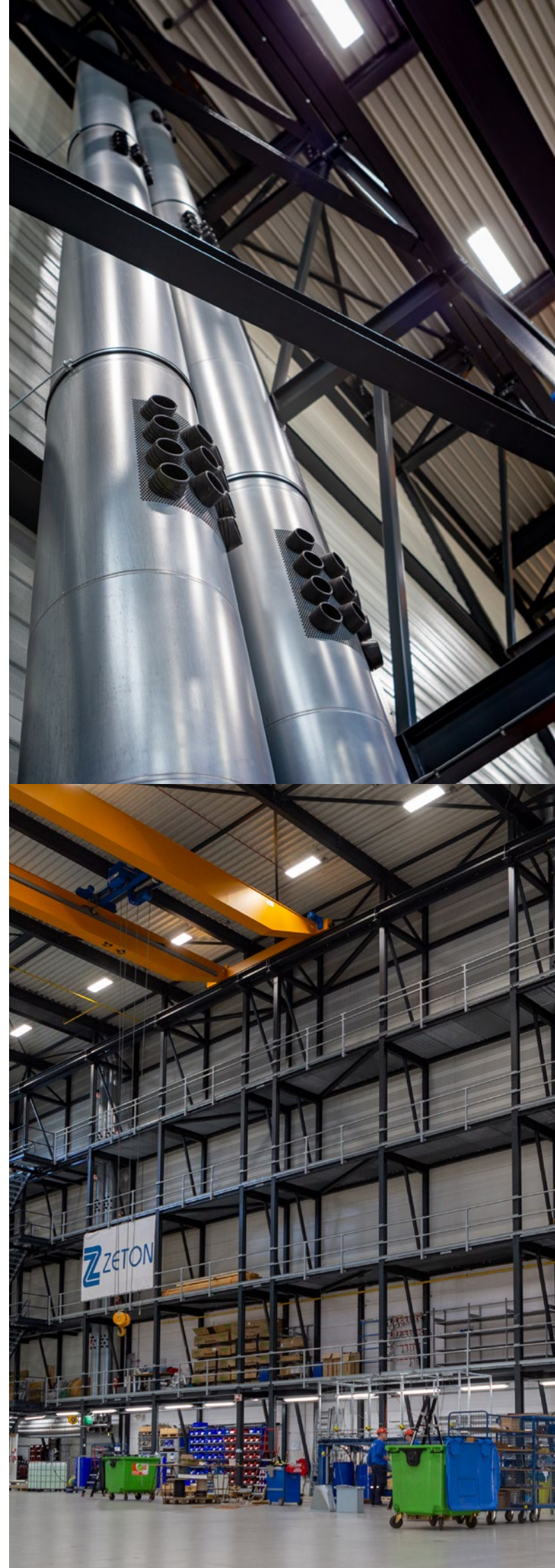
Naber vertelt dat koeling een groot verschil maakt: “In hal 1 hebben we geen koeling, een warme zomer is dan ook niet leuk meer. Je merkt een groot verschil tussen de hallen, in hal 2 hebben we wel koeling en in de zomer willen de mensen graag daar werken. Het is dan ook een grote wens om voor de komende zomer ook koeling te hebben in hal 1.”

PRODUCTIEVER EN PRETTIGER

“Over het algemeen is het temperatuur-profiel in de hoge hallen redelijke egaal. Het is natuurlijk lastig meetbaar, maar je ziet aan de houding van mensen dat zij productiever en prettiger werken wanneer de temperatuur goed is,” geeft Naber aan.

Ferket concludeert: “Wij streven perfectie na, dus de werkomstandigheden moeten optimaal zijn, om optimaal te presteren.” ●

‘Een
warme
zomer is
dan ook
niet leuk
meer.’

Brood bakken is topsport: ‘Altijd foutloos en op tijd leveren’

Als je Bakker Goedhart in Veenoord binnenstapt, komt de heerlijke geur van versgebakken brood je tegemoet. “We bakken hier 250.000 tot 300.000 broden per week voor één van de grootste retailers in Nederland.”

Willy Boneschansker is bakkerijmanager bij Bakker Goedhart in Veenoord. Klimaatgroep Holland verzorgt de klimaatbeheersing van hele brood bakproces en het verdeelmagazijn. We krijgen een kijkje in de keuken van dit mooie familiebedrijf met Koninklijk predicaat.

TOPSPORT

Willy werkt al 40 jaar in het bakkersvak en nu tien jaar in de bakkerij in Veenoord. “Voordat ik hier kwam, was de keuze: moderniseren of sluiten. Er werd gekozen voor het eerste en ik werd gevraagd dit op me te nemen, dat betekende veel, we moesten met z’n allen flink opschalen. Ik ben enorm trots op de bakkerij en het team dat er nu staat. De bakkerij is topsport en dat vereist hart voor de zaak hebben, van iedereen: van operator tot logistiek en van management tot de bakker. Ik zeg weleens, mensen werken hier óf drie weken óf tot aan hun pensioen.”

VEILIGHEID, HYGIËNE EN KLANT-TEVREDENHEID

“De basisprincipes van onze bakkerij zijn

veiligheid, hygiëne en klanttevredenheid”, vertelt Willy wanneer we de bakkerij binnenstappen. “Onze klanten verwachten altijd dezelfde kwaliteit en de broden moet foutloos en op tijd geleverd worden. Kwaliteit is altijd al belangrijk geweest, maar de borging komt steeds preciezer. We hebben bijvoorbeeld nu op iedere bakkerij een Quality Assurance medewerker zitten.”

“We zijn bijna een high care omgeving”, gaat hij verder. “Ik wil niet dat het uitmaakt wanneer er iemand langs komt voor inspectie, het moet altijd in perfecte conditie zijn. Dat betekent dat we een hoge standaard hebben en continu bezig zijn met hygiëne. Maar bijvoorbeeld de rijskast, die kan niet tussendoor schoongemaakt worden. Er is daar namelijk een luchtvochtigheid van 85% en 35 graden. Dat zijn geen condities om in te werken. Dus de schoonmaak wordt iedere zaterdagochtend gedaan. Op zaterdag om 13.30 uur beginnen we hier met bakken en bakken dan door tot vrijdag 19.00 uur, dan volgt er een grote schoonmaak om vervolgens weer helemaal gereinigd zaterdag ►

‘Ik wil niet dat het uitmaakt wanneer er iemand langs komt.’

‘Wat heb ik er aan dat het op vijf meter hoogte een goede temperatuur is.’

om 13.30 uur te beginnen.”

MODERNISEREN

Er werd tien jaar geleden dus besloten om te moderniseren. Willy vertelt dat ze niet op zoek waren naar houtje-touwtje oplossingen: “Het moet namelijk werken, altijd. We kunnen ons geen stilstand permitteren.” Voor het klein brood bakproces en verdeelmagazijn werd voor Klimaatgroep Holland gekozen. “Klimaatgroep Holland kwam hier een paar dagen om allerlei metingen te doen: hoe zijn de luchtstromen,

waar is de warmte, waar is overdruk, waar is onderdruk. Er werd goed geluisterd naar de eisen en wensen en toen gingen ze aan de slag om de beste oplossing te maken.”

VANAF ONDEREN KOELEN

Er is gekozen voor koeling van beneden af met kunststof kanaalwerk in de ruimte van het brood bakproces. “Traditioneel wordt er van boven naar onder gekoeld, maar wat heb ik er aan dat het op vijf meter hoogte een goede temperatuur is, daar is niemand en daar is ook geen product.

Het moet op werkhoogte goed zijn. Dus wat wij doen is koelen vanaf onderen. Via kanalen met aan het uiteinde roosters wordt de lucht naar onderen gebracht. Op deze manier is het op korte termijn heel behaaglijk op werkhoogte.”

“Het kunststof kanaalwerk dat we hebben, is uniek toegepast hier. Veel bakkerijen hebben stoffen buizen, maar dat is vanuit hygiëne geen logische keuze. Hoewel de machines zo zijn ontworpen dat er zo min mogelijk vuil dwarrelt, heb je toch altijd minimale meel- en

bloemverstuiving. Dit kanaalwerk is zo met een doekje schoon te krijgen.”

ALTIJD DEZELFDE TEMPERATUUR

“Het bewerkelijkste onderdeel van het bakproces is wanneer het brood nog niet gebakken is”, legt Willy uit over het klimatiseren van de bakkerij. “Deeg is heel gevoelig voor invloeden van buitenaf zoals temperatuurswisselingen. Wanneer deeg van de warme rijskast in een koude productiehal komt, dan heeft dat invloed op het eindproduct. Dan komt er als het ►

ware een ‘velletje’ op het brood, en wanneer je dan je brood gaat snijden dan kan je zo de bovenkant eraf pakken.”

“Om altijd dezelfde kwaliteit te leveren, is het cruciaal dat, zomer of winter, de conditie in de bakkerij altijd hetzelfde is. Het is in de bakkerij daarom te allen tijde tussen de 27 en 30 graden. Het proces eist een minimum temperatuur van 27 graden en 30 graden is het maximum om het voor mijn mensen werkbaar te houden.”

MINIMALE LUCHTSTROOM

Het verdeelmagazijn heeft weer andere aandachtspunten wat betreft klimaat. “Het brood is hier gebakken en verpakt en klaar voor verzending, hier is de temperatuur niet zo spannend meer. Het brood wordt hier nog nagekoeld, dit gebeurt met een minimale luchtstroom. Eigenlijk verneem je de luchtstroom niet, alleen als je je hand erbij houdt en dat is ook precies de bedoeling. Voor het personeel is het namelijk belangrijk dat zij niet in tocht werken, ter voorkoming van neklachten en blaasontsteking.”

DUURZAAMHEIDSSLAG

De afgelopen 10 jaar is er veel gebeurd in de bakkerij, ook op het gebied van duurzaamheid. “We monitoren en meten, zodat we processen efficiënter kunnen maken. Zo hergebruiken we warmte en zijn we overgegaan op LED verlichting

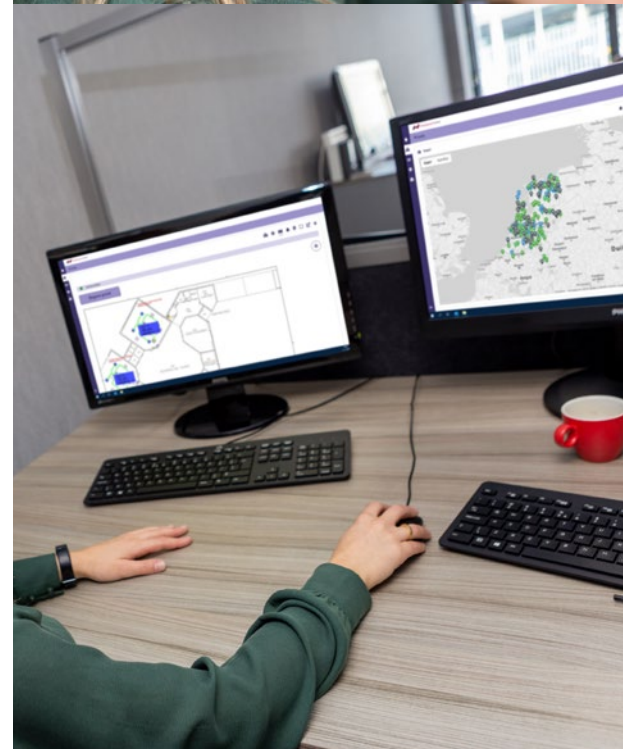
op sensoren, met name dit laatste was een enorme vermindering van energieverbruik. Ook kijken we kritisch naar stroomgebruik als het gaat om klimatiseren, we koelen zo min mogelijk. Het gedeelte waar niet gewerkt wordt en waar het brood al klaar is, daar doen we niks. Daar is het gewoon de temperatuur die ontstaat vanuit het proces. Het is niet nodig om daar extra te koelen, dus dat doen we ook niet.”

Ook vertelt Willy over het minimaliseren van voedselverspilling: “Ook dat is een belangrijke groene stap. Als het ware is het circulair brood bakken: dat wat uit machines valt dat vangen we op en gaat naar diervoeders. Ook dat wat niet verkocht wordt in de winkels, dat komt hier terug en wordt tot diervoer verwerkt. We verspillen op die manier zo min mogelijk. Dat vind ik heel belangrijk.”

EEN HART VOOR DE BAKKERIJ

Dat Willy Boneschansker een man is met een hart voor de bakkerij, dat merk je aan alles. Niet alleen voor het brood bakken en de recepten, maar ook voor logistieke processen, digitalisering, certificering en personeelsbeleid. Een veelkleurig man, die met recht zijn vak omschrijft als topsport. Hij sluit ons gesprek dan ook af met de conclusie: “Er staan hier bakkers aan het roer met als missie goed en lekker brood bakken, dat is iedere dag met het team klaar staan.” ●

‘Waar het brood al klaar is, daar doen we niks.’

De centrale van alle klimaatinstallaties

Welkom in de meldkamer

De meldkamer is het hart van de service van Klimaatgroep Holland. De klimaatinstallaties door het hele land zijn aangesloten op de meldkamer en worden op afstand beheerd. Sanne Kramer is één van de beheerders van de meldkamer, zij laat ons meekijken met haar werk.

Sanne maakte vorig jaar een carrièreswitch vanuit de zorg naar de klimaattechniek. “In mijn werk komen drie passies van mij samen: mensen ontzorgen, puzzelen naar een oplossing en duurzame innovatieve technologie. Zo heb ik zelf ook klimaatbeheersing en een warmtepomp in mijn huis, dit is een proefinstallatie van het project Zero Home van Harwig Installatietechniek. Ik vind het interessant om aan dit soort initiatieven mee te doen,” vertelt Sanne enthousiast.

DASHBOARD

“Wat heel gaaf is aan de meldkamer, is dat ik achter een dashboard zit dat real-time informatie laat zien van al onze klimaatsystemen door het hele land.” Sanne wijst op haar scherm de locaties aan. “Je kan het vergelijken met het dashboard van een auto, het geeft signalen over het systeem. Ik kan inzoomen, instellingen aanpassen en onregelmatigheden zien. De meeste verstoringen kan ik daarom vanuit de meldkamer oplossen. En als dit niet lukt, een goede werkinstructie voor onze monteurs maken. Het leukste aan mijn werk vind ik dat ik onze klanten vaak al heb geholpen voordat er een vraag is gesteld.”

INTERNET OF THINGS

“Onze installaties hebben heel veel sensoren,” gaat Sanne verder. “Sensoren zoals CO2, luchtvochtigheid, temperatuur van binnen en buitenlucht en aanwezigheid. Daarnaast is de zonwering en verlichting ook vaak gekoppeld aan onze installatie. Verschillende apparaten praten dus met elkaar en op afstand kan ik hier ook mee aan de slag. Internet of Things is iets van de laatste jaren, maar onze installaties zijn al veel langer verbonden. Het is erg tof dat ik met deze technologie mag werken en er ook verder aan mag bouwen.”

ONTZORGEN

Sanne besluit: “Ik ben een zorgzaam type en wil graag mensen helpen. Dat ik dat nu met deze technologie kan doen, vind ik heel leuk. Ik leer ook elke dag en door het leuke contact met onze klanten weet ik dat ik hen echt verder help, of het nou met advies is om energie te besparen of het verhelpen van een storing.” ●

Daghap van chef Tim Ringers

Na een dag werken is een lekkere maaltijd welverdiend. We vroegen chef Tim Ringers voor een lekker recept.

Tim Ringers is chef-kok in restaurant Het Pomphuis in Groningen. Tim won in 2011 het tv-programma TopChef. Hij werkte eerder onder meer bij de Prinsenhof in Groningen, De Loohoeve in Schoonloo en Librije's Zusje in Amsterdam.

‘Groninger’ gele curry

voor ongeveer 4 personen

CURRY PASTA

Maak eerst de curry pasta:

- ½ kg witte uien, gepeld middelgroot
- 5 tenen knoflook gepeld
- 25 gram verse gember zonder schil
- 12 gram kurkuma
- 3 gram komijn
- 2 gram kerriepoeder
- 5 gram koriander
- 30 gram bio groninger zwart mosterd zaad
- 1 rode peper
- 25 gram groninger mosterd
- 3 gram zeezout
- 10 gram koolzaadolie

Alles in de blender pureren tot een pasta.

Bak de curry pasta voor ongeveer 10 minuten in 50 gram koolzaadolie. Zonder te kleuren, totdat de geur van rauwe ui is verdwenen.

VERVOLGENS

Voeg aan de curry pasta toe:

- 2 liter kokosroom
- 100 gram gember siroop
- 100 gram oestersaus
- 40 gram vissaus
- 20 limoenbladeren “Jeruk Perut”
- 60 gram sambal badjak
- 100 gram limoensap

Dit alles tot de helft reduceren en dan proeven. Als het goed is heb je nu een mooie balans van spicy, zoet en fris!

Aan de Groninger curry kun je je eigen draai geven met gegrilde oosterse groente, scharrelkip van de bbq of geroosterde garnalen.

SERVEREN MET

Wij serveren de Groninger gele curry met witte rijst en een salade van komkommer en watermeloen.

Succes en eet smakelijk!

LIEVER NIET ZELF KOKEN?

Je kan dit heerlijke gerecht natuurlijk ook bij Het Pomphuis nuttigen: Kleine der A 7, 9711 HV Groningen.

Klimaatbeheersing met oog voor architectuur

Rijdend over de A50, ter hoogte van Van Der Valk in Apeldoorn, prijkt de Agrifirm-zuil. De zuil geeft een hint van dat wat daar tussen het groen verscholen ligt: het fraaie hoofdkantoor van Royal Agrifirm Group.

Agrifirm is een coöperatie met enkel agrariërs als lid. Zij hebben als doel de inkoop van grondstoffen, het vervaardigen en verkopen van veevoer, de inname en vermarkting van graan en de verkoop van meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, zaai-zaden en zaaigranen. Zo wordt er veevoer voor pluimvee, runderen en varkens gemaakt, worden er grondstoffen geleverd aan bijvoorbeeld bierbrouwers en bakkerijen en zijn zij werkzaam in de bloembollenteelt. We spreken Henk Deuring, teamleider facilitair van dit imposante bedrijf, over het unieke pand op het mooie landgoed in Apeldoorn.

VAN RESTPRODUCT TOT VEEVOER

Henk geeft ons eerst een inkijkje in de agrarische wereld: "In Nederland hebben we voor het veevoer voor elke diersoort twee productielocaties. Bijvoorbeeld, we maken voer voor varkens in Zwolle en in Veghel. Om versleping van dierziektes tegen te gaan, zijn transportmiddelen gekoppeld aan productielocaties. Voer voor runderen wordt dus op andere locaties gemaakt en met andere transportmiddelen vervoerd."

"Voor het maken van veevoer gebruiken we allerlei restproducten. Ik noem ons weleens gekscherend de afvalverwerkers van de voedselproductie, zo zie je bij ons sojaschroot, bierborstel, koekjes en citruspulp verwerkt worden tot hoogwaardig veevoer." Henk kan het erg beeldend schetsen: "Van alle sinaasappelsap die wij in Nederland in een jaar drinken, kan je van het restproduct, de schillen, een laag van één meter over heel Spanje heen leggen. Het is echt zonde om daar niks mee te doen. Wij

zorgen ervoor dat dit soort restproducten een nieuw doel krijgen."

BOUW VAN HET HOOFDKANTOOR

Agrifirm is wereldwijd vertegenwoordigd: België, Polen, Hongarije, Roemenië, Servië, Uruguay, Brazilië en China. In Apeldoorn is het hoofdkantoor gevestigd. "Het pand in Apeldoorn is ontworpen met elementen van de pakhuizen van weleer: dakopstanden voor elevatoren, een laadbordes en steunberen. Maar hier zijn ze

‘Het pand is ontworpen met elementen van weleer.’

voor de sier", legt Henk met een glimlach uit. Henk werkt inmiddels 42 jaar bij Agrifirm. In 2011 startte Agrifirm, na de fusie met Cehave Landbouwbelang uit Veghel, met de bouw van het nieuwe hoofdkantoor: "Toen we dit pand gingen bouwen, hadden we net een grootschalige verbouwing van het kantoor in Meppel achter de rug. Dit was als het ware een repetitie voor de bouw in Apeldoorn. In Meppel waren we tevreden over de klimaatbeheersing, dus in Apeldoorn was de logische keuze ►

weer Klimaatgroep Holland.”

KLIMAATSYSTEEM OP UNIEKE LOCATIE

Niks in het pand is zomaar, je ziet direct dat het met zorg en aandacht is gebouwd en ingericht. “We lopen graag voorop, zo kozen we bijvoorbeeld voor een CO2 absorberend dak. En het klimaatsysteem staat hier op een unieke plek”, vervolgt Henk. “We hebben ervoor gekozen om het in de kelder te plaatsen. Dit hield het ontwerp van de architect volledig overeind.”

OPEN RUIMTES

“Het klimatiseren van dit pand is niet eenvoudig”, vervolgt Henk. “We hebben eigenlijk twee vleugels, links en rechts, in het midden verbonden door een grote hoge hal. De etages zijn heel open. Dat werkt erg mooi voor de samenwerking, maar voor het klimaat is het lastig. Zo niet in de laatste plaats omdat er met zoveel mensen, zoveel wensen zijn. Maar ik kan wel stellen dat wij eigenlijk altijd heel tevreden zijn geweest. Eerlijk is eerlijk, je krijgt 350 man nooit tegelijk helemaal blij, maar over het algemeen, voor de grootste groep is het prima voor elkaar. Daar ben ik erg blij mee, want dat is ook nu nog zo, na 10 jaar”.

CORONAPROOF

Corona zette het geheel nog weer in een ander perspectief voor Henk: “Een duidelijke pré van het systeem dat wij hier hebben, is dat het ‘coronaproof’ is. Het klimaatsysteem zuigt vervuilde lucht af en brengt verse gefilterde buitenlucht weer naar binnen. Dit kan een airco die je in veel kantoren ziet niet.”

Ook gaf corona nieuwe inzichten voor het werken op kantoor: “In coronatijd werkten hier in plaats van 350 mensen, ineens maar 40 mensen. Dit heeft ons ook de voordelen hiervan doen inzien. We zijn inmiddels daarom overgestapt op hybride werken. Wat betekent dat we vorige week 80 werkplekken weg hebben gehaald. Dit geeft letterlijk en figuurlijk ook weer meer lucht in het pand.” ●

‘Het klimatiseren van dit pand is niet eenvoudig.’

Vraag het Maarten.

HENK (48): “MAARTEN, IK VIND HET PRETTIG OM ZO NU EN DAN EEN RAAMPJE OPEN TE ZETTEN, MAAR NU HEBBEN WE EEN SYSTEEM VAN KLIMAATGROEP HOLLAND OP MIJN WERK, MAG IK NOG WEL EEN RAAM OPEN DOEN?”

Eigenlijk is mijn antwoord vrij simpel. Natuurlijk mag je het raam gewoon open zetten. Wie ben ik om iemand te zeggen dat het raam niet open mag. Echter komt er daarna altijd wel een maar...

Ons systeem is een prachtig, uitgebalanceerd en energiezuinig systeem wat uitstekend het binnenklimaat op een fris en aangenaam niveau houdt. Het meet de temperatuur op vier plaatsen: buiten, binnen op gebruikers hoogte, binnen bovenin de ruimte en de inblaasttemperatuur. Daarnaast meten we het gehalte aan CO2 (uitgeademde lucht) en relatieve luchtvochtigheid, binnen en buiten. Aan de hand van deze waardes bepaalt ons systeem zelf of het nodig en zinvol is om te ventileren met buitenlucht, te verkoelen met buitenlucht of dat het nodig is om mechanisch te koelen of te verwarmen.

Vaak in de zomer, wanneer het wat warmer buiten is en de temperatuur in de ruimte wat begint op te lopen (bij een installatie zonder actieve koeling), dan willen mensen graag een raam open zetten. Dan voelt het vaak aan als een frisse, koele luchtstroom. Ik noem dat dan vaak valse koeling. De temperatuur buiten is dan hoger dan de temperatuur binnen, maar omdat die temperatuur altijd nog lager is dan de oppervlakte temperatuur op je huid, voelt het toch aan als koel. Ondertussen warmt de ruimte echter alleen maar meer op. Daarbij, de lucht die via ons systeem naar binnenkomt, die is gefilterd en dus schoner dan de lucht die via het raam komt.

Nogmaals, ik zal nooit zeggen dat het raam niet open mag. Het systeem wordt niet ontregeld omdat je het raam open zet. Maar het is voor de luchtkwaliteit niet nodig of zelfs tegenstrijdig. Daarbij, het kan zorgen voor een hoger energieverbruik van ons systeem. Dus het beste is, als je toch een raam open wilt zetten, dat je het systeem uitschakelt. Dit is wel zo duurzaam. ●

Maarten is service- en onderhouds monteur, hij is expert op het gebied van binnenklimaat. Hij zorgt voor goed draaiende systemen, verhelpt storingen en lost complexe vraagstukken op. Dit jaar viert hij zijn 12,5 jaar jubileum bij Klimaatgroep Holland.

Beleving is álles

Bij Pronto Wonen in Alkmaar binnenstappen, is als binnenstappen in een Pinterest-bord. Er wacht een sfeervolle winkel die inspireert tot nieuwe ideeën.

Een winkel vol prachtige wandkleden, uitnodigende zithoeken, gezellige eettafels en kasten in alle soorten, maten en stijlen. Te midden van deze gezelligheid ontmoeten we René Bot, directeur van Pronto Wonen in Alkmaar en gedeeld eigenaar van Bot Wonen.

René laat met trots de winkel zien en vertelt over het ontstaan van het familiebedrijf: "Het ondernemerschap zit in de familie, zo hadden allerlei familieleden winkels. Mijn vader, Paul Bot, opende ook een winkel: Bot Wonen in Wervershoof. Later kwamen mijn broer, zus en ik en we zijn uiteindelijk allemaal in het familiebedrijf gestapt. Samen zijn we Bot Wonen en we hebben drie winkels, ieder zijn eigen: ik Pronto Wonen en Basic Keukens in

Alkmaar, mijn broer Charl Pronto Wonen in Wervershoof en mijn zus Ilona Profijt Meubel en Superkeukens in Hoorn."

WACHT NIET OP DE WIND

René is een bevolgen ondernemer, met hart voor de zaak. "De winkelformules passen bij ons en we vinden het ook belangrijk en leuk, om deel te nemen aan het formules. Charl heeft bijvoorbeeld jaren in de inkoop- ▶

commissie gezeten, Ilona zit in de reclame- en in de franchisecommissie en ikzelf zit sinds kort in de ICT-commissie.”

“We zijn continu bezig met verbeteren, stilstand is achteruitgang. Er wachten altijd nieuwe projecten om op te pakken of ambities om uit te werken. Ik kreeg afgelopen jaar een mooi en toepasselijk boek in handen: Wacht niet op de wind, ga roeien!”

EMOTIE EN BELEVING

Pronto Wonen in Alkmaar ademt sfeer, dat is natuurlijk niet toevallig. René vertelt: “Emotie en beleving is wat een winkel maakt, daarmee onderscheiden we ons. We moeten klanten blijven verrassen en enthousiasmeren. Je wilt eigenlijk dat mensen een inrichting zien en dat precies zo in hun huis willen maken, met de verlichting, accessoires en al erbij en zelfs de het behang en verf.”

“Sfeer is dus heel belangrijk” gaat René verder, “Alles valt en staat met je thuis voelen en daarmee zijn zaken zoals verlichting, geur en klimaatbeheersing erg belangrijk. Stap je een te warme winkel binnen en je hebt na een paar minuten het gevoel dat je weer naar buiten wilt, dan zijn we de klant kwijt.”

KLIMAATBEHEERSING

“Zo kwamen we hier in Alkmaar voor het eerst in contact met Klimaatgroep Holland. Het was in ons oude winkelpand altijd warm en benauwd en warmte bleef ook lang hangen. Dus we

‘Niet omdat het de goedkoopste oplossing was.’

zeiden tegen elkaar, we moeten kritisch naar het klimaat gaan kijken. We wilden het direct goed doen, geen losse tussenoplossingen.”

“Via een andere Profijt Meubel kwamen we in contact met Harry. Harry kon het heel goed uitleggen, hoe het nu mis ging en hoe het systeem van Klimaatgroep Holland werkte. Ik zal nooit vergeten hoe Harry zelfs onze kritische bouwer en eigenaar van het pand overtuigde. Uiteindelijk kozen we voor Klimaatgroep, niet omdat het de goedkoopste oplossing was, maar omdat we er van overtuigd waren dat het de beste oplossing was.” Dat is ook gebleken: “10 jaar later zijn we nog steeds happy”.

KOELING, GASLOOS EN KANAALWERK

Daarna volgden ook de winkels in Hoorn en Wervershoof: “In Hoorn hadden we redelijk snel een winkel overgenomen, dus hebben we het eerst een tijd aangezien. Na een jaar hebben we Harry er weer bij gehaald. We hebben geen andere partijen meer gevraagd, maar zijn direct gegaan voor een duurzame oplossing met koeling. In Hoorn ligt Profijt Meubel op de bovenverdieping, dus daar is warmte altijd een ding. We hebben inmiddels een paar warme zomers achter de rug en we zijn nog steeds enthousiast over de temperatuur. Daarnaast vind ik het mooi dat we van het gas af zijn.”

“Recent hebben we een grote verbouwing in Wervershoof achter de rug, bijna van niks af aan is de winkel opnieuw opgebouwd en uitgebreid. Hier was het nog een hele puzzel

om het kanaalwerk en de installaties mooi weg te werken. Een meubelwinkel wil je tenslotte zo hoog mogelijk houden. Met de architect en Klimaatgroep Holland hebben we uiteindelijk een mooie oplossing gecreëerd die de zichtlijnen goed houdt.”

ADVIES

“Met ieder project worden we wijzer, dat merken we ook in de trajecten met het binnenklimaat” vertelt René. “Wat ik een ieder mee kan geven, is dat je het beste de klimaatpartij er zo snel mogelijk bij kan betrekken. Dan kunnen namelijk al vanaf het ontwerp de mogelijkheden voor kanaalwerk, installaties en buitendelen worden meegenomen. Je kan niet vroeg genoeg melden aan de architect dat je hierin bepaalde ambities hebt.”

ALLE STOPLICHTEN OP GROEN

Teruglopend door de winkel, vertelt René nog eens over hoe bepalend beleving is: “De grote uitdaging waar we als branche voor staan is digitalisering. Enerzijds meegaan in nieuwe mogelijkheden en wensen van klanten, anderzijds moet de winkel meerwaarde bieden ten opzichte van online. Mensen willen voelen, zien en ruiken. Wij moeten zorgen dat als mensen hier komen alle stoplichten op groen staan: sfeer moet goed zijn en personeel moet klaar staan. Zo staat bij ons altijd lekkere koffie klaar en in het weekend verzorgen we daar zelfgemaakte hapjes bij om de smaak- en geurbeleving volledig te maken.” ●

Groeten uit...

Voor mijn werk als technisch adviseur bezoek ik veel klanten en projecten door heel het land en zelfs in België. Ik vind het fijn om onderweg te zijn en persoonlijk in contact te staan met onze klanten over nieuwe projecten. Ook kom ik na een project nog met regelmaat om te kijken of alles naar verwachting functioneert. Geniet mee van mijn reis van het afgelopen jaar...

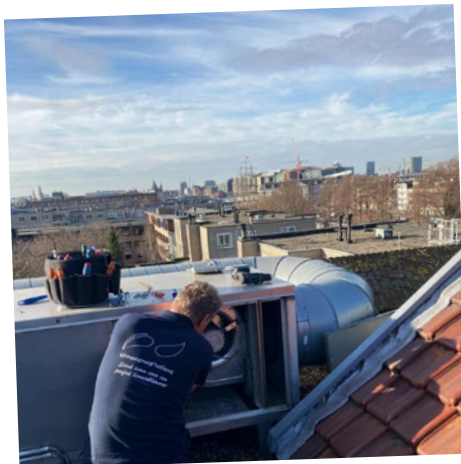
Groet, *Harmen Lijnema*

 Oss

 Leeuwarden

 Amsterdam

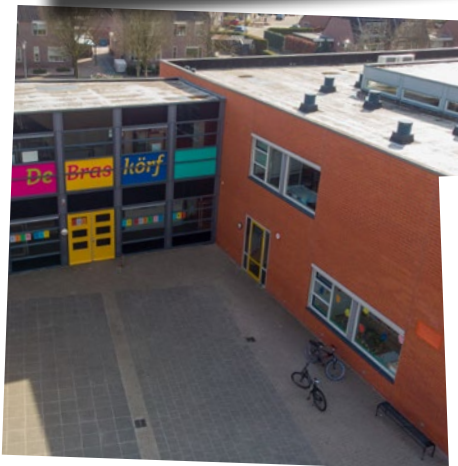
 Beilen

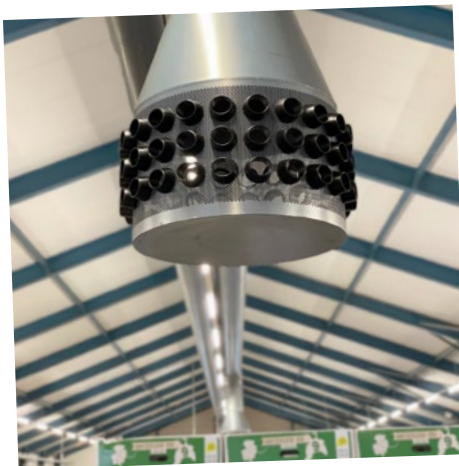
 's-Heerenberg

 't Zandt

 Veendam

 Ommeren

 Belsele (België)

 Groningen

 Hellendoorn

‘Samen moeten we het doen’

De urgentie van klimaatbeheersing en ventilatie is door COVID nogmaals benadrukt. Zo weet ook Tiemen Oosterhoff, directeur huisvesting bij schoolvereniging NoorderBasis: “Door de bouweisen en het steeds luchtdichter bouwen ontkomen we niet aan een goede installatie voor een prettig en gezond binnenklimaat. Wij zijn al jaren met dit onderwerp bezig, maar door COVID is het nog eens extra onder de aandacht gekomen.”

We ontmoeten Tiemen Oosterhoff op Basisschool de Wiekslag in Schildwolde. Een prachtige, nieuw gebouwde school die afgelopen zomer is opgeleverd. De Wiekslag is één van de 33 scholen van NoorderBasis, gevestigd in Groningen, Friesland en Drenthe. We vragen Tiemen over zijn visie op onderwijshuisvesting.

HOE IS ONDERWIJSHUISVESTING DE AFGELOPEN JAREN ONTWIKKELD?

“Huisvesting verandert snel en dat wat tien jaar geleden het nieuwste van het nieuwste was, is nu de standaard en over tien jaar alweer verouderd. Dat gaat heel snel. Het is dan

ook belangrijk om flexibel te zijn en tijdloze gebouwen te maken.”

“Grote ontwikkeling van de laatste jaren is het steeds luchtdichter bouwen, dit heeft impact op de keuzes die je voor een gebouw maakt. Natuurlijke ventilatie is er gewoon niet meer. Je kunt dus niet meer om mechanische ventilatie heen.”

WAT IS HET BELANGRIJKSTE UITGANGSPUNT IN RENOVATIE OF NIEUWBOUW?

“Het is belangrijk dat het plan niet alleen mooi is op papier, maar vooral ook in de praktijk werkt. Plat gezegd: ouders sturen hun kinderen ►

niet naar een pand met zonnepanelen, maar naar een gekwalificeerde leerkracht die oog heeft voor hun kind. Voor de klas, daar gebeurt het. En het pand moet dat zo goed mogelijk faciliteren. Dat vind ik belangrijk.”

“Onze nieuwe scholen hebben in de basis dezelfde kenmerken: leslokalen met lespleinen, meerdere overleg- en werkruimten, geluiddempende vloer- en plafondafwerking, een open directiekamer, een open lerarenkamer en tot slot een speellokaal dat ook geheel open kan, zodat we daar weekopeningen en -afsluitingen kunnen doen. Het is belangrijk om een school neer te zetten die tientallen jaren mee kan. Per school bekijken we vanuit de onderwijsvorm wat er specifiek moet worden gemaakt. Om zo samen met het team de beste locatie voor die school te realiseren.”

‘Ouders sturen hun kinderen niet naar een pand met zonnepanelen.’

HOE GAAT DAT IN DE PRAKTIJK?

“Het leven past niet in vakjes, je moet flexibel zijn om mooie, toekomstbestendige scholen te bouwen. Daar gaat enorm veel energie in zitten en dat betekent dat je moet zorgen voor mensen om je heen die dat kunnen maken wat je voor ogen hebt. Daarvoor vertrouw ik op partners, samen beslissen wat het beste is en iedereen in z’n eigen kracht.”

“Klaas Klamer is bijvoorbeeld een architect die ons begrijpt, hij snapt dat we niet een team- en directiekamer achterin willen hebben, maar in het zicht, toegankelijk voor leerlingen en hun ouders. We werken dan ook graag met hem samen.”

EN KLIMAATBEHEERSING, WAT ZIJN DAAR DE UITGANGSPUNTEN?

“Dat wat je decentraal kan doen, moet je decentraal doen. Dat heeft wat mij betreft veel voordelen, het is namelijk heel vraaggestuurd, wat weer zorgt voor minder verbruik. En is er iets stuk, dan treft dat maar één lokaal, anders heb ik direct de hele school van slag.”

“Door het luchtdicht bouwen, heb je maar een klein beetje warmte nodig om het in de school aangenaam te krijgen. Verwarmen met lucht is daarom ook ideaal, bijvoorbeeld vloerverwarming zou averechts werken. Als het kan passen we ook koeling toe, daar kunnen we ook niet meer omheen.”

“We kiezen vaak voor het Scholen°Concept omdat we hier goede ervaring mee hebben. Zo ook met COVID, we weten zeker dat we de norm halen. Het is een beproefd systeem dat aan veel eisen voldoet. Daarnaast is het plezierig dat er meegekeken kan worden op afstand en dat de zonwering en verlichting er aan gekoppeld zijn. Dat is mooi meegenomen.”

‘Ik stond op mijn 16e op de steigers.’

NOG EVEN TERUGKOMEND OP DE BOUWPARTNERS, WAT IS BELANGRIJK IN EEN BOUWTEAM?

“Ik ben zelf op de bouw begonnen, ik stond op mijn 16e op de steigers. Daarom weet ik hoe de bouwketen werkt en hoe belangrijk samenwerking van het bouwteam is. Samen moeten we het doen. Ik werk dan ook graag met mensen die ook graag met mij willen werken.”

“Zo zie je hier in Schildwolde, toen we bij oplevering ruimschoots de eisen voor luchtdichtheid haalden, dat iedereen enorm trots is. Aannemer, installateur, architect, leraren, gemeente, het is mooi dat het werkt als een echt team. Het resultaat is voor mij belangrijk maar

een bouwproces waar we gezamenlijk staan voor wat we doen, is minstens zo waardevol.”

TOT SLOT, HOE ZIE JE DE TOEKOMST VAN ONDERWIJSHUISVESTING?

“Het is lastig voorspellen wat die ons gaat brengen. Als NoorderBasis werken we eraan dat elke school gasloos wordt met zonnepanelen en koeling, met oog voor klimaatbehoud. Namens ons bestuur kan ik voor onze scholen enigszins bijdragen aan de klimaatdoelen. We moeten zuinig zijn met de Schepping, wij willen daarin ons steentje bijdragen. We moeten naar elkaar omzien en voor elkaar zorgen. En dat moeten we echt samen doen.” ●

Achter de schermen bij bioscoop Industry

De film posters van James Bond: No Time to Die lachen ons uitnodigend toe wanneer we de binnenstad van het pittoreske Cuijk binnenwandelen.

We ontmoeten Maud Luijpen en Indira Peters, bedrijfsleidsters van Service Bioscoop Industry in Cuijk, aan de gezellige bar van de bioscoop. Vandaag krijgen we een kijkje achter de schermen en vertellen de bedrijfsleidsters over klimaatbeheersing in de bioscoop.

SERVICE

“Wij verzorgen een gezellige middag of avond uit,” begint Indira. “Voor ons staat service voorop. Zo serveren we eten en drinken niet in plastic maar in porselein en glaswerk. Popcorn gaat natuurlijk wel in de herkenbare kartonnen bekertjes. We brengen het vervolgens bij onze bezoekers aan de stoel.”

“Ons assortiment gaat ook verder dan alleen popcorn,” vult Maud aan. “We hebben bijvoorbeeld borrelplankjes en we zijn bezig met het samenstellen van een koffietableau.”

STIJL EN SFEER

De bioscoop telt drie gezellige zalen. Maud vertelt over de inrichting: “Bij de ingang en aan de bar is een industriële stijl, met nog een oorspronkelijke oude muur. Hier zie je bijvoorbeeld ook de buizen van de klimaatbeheersing. In de zalen is een intieme sfeer gecreëerd, met sfeervolle lampjes en wegvallende buizen.”

Stijl en sfeer is belangrijk voor de bioscoop. Indira legt uit waarom klimaatbeheersing hier onderdeel van is: “In de zaal kan je natuurlijk geen raampje open zetten. Goede klimaatbeheersing is daarom erg belangrijk. We krijgen het meteen te horen van klanten als het te warm, te koud of bedompt is. Je moet bedenken dat mensen soms wel drie uur stil zitten. Daarbij moet de installatie heel stil zijn werk doen, je wilt niet dat geruis de filmbeleving verstoort.”

EINDELIJK WEER

Het is twee jaar geleden dat de bioscoop haar deuren opende, een half jaar na de opening kwam Corona. Al met al is de bioscoop tien maanden gesloten geweest. “We zaten echt naar de heropening uit te kijken. Het was heel mooi om weer volle zalen te zien, zoals met de nieuwste film van James Bond.” •

BINNENKIJKEN BIJ:

FrieslandCampina Gerkesklooster ‘De grootste kaasspecialiteiten- fabriek ter wereld’

FrieslandCampina, dé producent en leverancier van zuivelproducten zoals melk, yoghurt, kaas en boter. Wij mogen een kijkje nemen in de fabriek in Gerkesklooster, in deze fabriek worden maar liefst 7 kazen per 40 seconden gemaakt.

Gerkesklooster is één van de negen kaasfabrieken van FrieslandCampina in Nederland. Daar ontmoeten we Sjoerd van der Berg, manager Maintenance, en Robert Berens, teamleider Technische Dienst. Sjoerd vertelt: “Gerkesklooster is de grootste en meest uitgebreide kaasspecialiteitenfabriek van

FrieslandCampina. Onze nieuwe kaaslijn heeft de grootste capaciteit van FrieslandCampina. Wat onze fabriek verder nog bijzonder maakt is de productie van geitenkaas en de basis voor Vales, een vleesvervanger met melkeiwitvezels. Veel mensen kennen onze zuivelproducten van de Nederlandse supermarkt, maar meer dan twee derde van wat wij maken, is voor de export.”

Een indrukwekkende staat van dienst voor deze fabriek die inmiddels al 121 jaar bestaat. Er is veel gebeurd om te komen waar ze nu staan. “In 2014 hebben we een grote brand gehad, het kaaspakhuis en pekellokaal waren grotendeels verwoest en de rest van de fabriek had ook enorme schade,” legt Sjoerd uit.

“We moesten toen opnieuw opbouwen en dat hebben we direct grondig aangepakt. Het kaaspakhuis is nu super brandveilig en

ultramodern. We beschikken ook over een nieuwe kaaslijn, deze kaaslijn is de eerste ter wereld in zijn soort. De melk wordt sneller en flexibeler verwerkt tot kaas waardoor we in productie zijn verdubbeld.”

“Al met al zijn we de afgelopen jaren enorm gegroeid in capaciteit, maar in waterverbruik zijn we 20% gaan besparen. Je wilt als bedrijf vergroenen, dus daar ben ik erg trots op,” besluit Sjoerd.

KLIMAATBEHEERSING IN DE KAAS-FABRIEK

Robert neemt ons mee de fabriek in. “Je ziet hier hoe de kaas gemaakt wordt, van het stremmen en snijden naar het vormen in de persen tot het pekelen en rijpen,” vertelt Robert.

“Het wordt hier snel te warm door met name het reinigen van de machines en dat reinigen ►

**‘Het kaas-
pakhuis
en pekellokaal
waren grotendeels
verwoest.’**

‘Het was hier heel warm.’

doen we na iedere productieronde. De luchtbehandelingskasten gaan draaien als er gereinigd wordt, die zijn zo geautomatiseerd.”

Robert laat ons zien hoe de kanalen lopen. “Die zijn allemaal berekend op de ruimte en luchtstromen. Wat uniek is aan de klimaatbeheersing hier, is dat de warmte van bovenaf eruit wordt gehaald en dat koeling van onder erin wordt geblazen. Het was hier heel

warm, maar nu niet meer. Ik moet zeggen, het is heel fijn om hier te werken nu.”

We sluiten de rondleiding af bij de luchtbehandelingskasten op het dak. Vanaf hier heb je een prachtig uitzicht over het Hollandse landschap. “Het is mooi om met een goed team écht samen te werken en resultaten te boeken, en dit uitzicht krijg je nergens,” glimlacht Sjoerd. ●

COLUMN

Het beste van drie werelden

De schoonmaakwereld, project-inrichtingsbranche en de klimaat-techniek hebben meer overeenkomsten dan dat je op het eerste ogenblik zou zeggen. In alle drie de werelden zijn schone, fijne en frisse omgevingen heel erg belangrijk.

Niet geheel toevallig ben ik mijn carrière begonnen in de schoonmaakwereld, maakte de overstap naar projectinrichting, om afgelopen mei in de klimaattechniek terecht te komen. In de drie ogenschijnlijk andere werelden is het doel dat de gebouwen bijdragen aan het bevorderen en beschermen van de gezondheid en het welzijn van de gebruikers.

Zo dus ook in de klimaattechniek. We zijn als producenten, installateurs en adviseurs best trots op hoe goed we kunnen koelen, verwarmen, ventileren, bevochtigen en dit inregelen op basis van metingen van CO2, energieverbruik, luchtvochtigheid, fijnstof etc. Maar ik merk dat dit voor eindgebruikers een ver van hun bed show is. Zij hebben weinig beeld bij de mogelijkheden en technische vernuften van de installaties. Nu heb ik geen onderbouwd onderzoek gedaan naar de beleving maar naar mijn mening zit de onvrede met name in het feit dat het te ingewikkeld is geworden voor de individuele gebruiker om mee te praten over het binnenklimaat.

Anders dan in de andere branches waar ik heb gewerkt praat onze branche ook niet direct met de gebruikers; hier zit een hele bouwkolom tussen die voor hen beslist op basis van bouwnormen, duurzaamheidseisen, energieprestaties, budgetten en met een

“zo doen we dat altijd al”-houding.

Het zou best kunnen zijn dat als de gebruikers mee zouden praten over de klimaatbeheersing dat de technische uitkomst hetzelfde is. Maar ik denk dat als de gebruiker meepraat dat er praktisch een beter eindresultaat zou zijn. We zouden dan veel logischere keuzes maken waardoor de gezondheid en het welzijn van de mensen verbetert. Dat wat in eerste instantie ook ons doel was.

Dus zouden we als bouwkolom niet anders moeten werken? Niet anders moeten denken? Ik haal mijn inspiratie uit de WELL Building Standard. Dit uit de Verenigde Staten overgewaaid keurmerk meet en monitort het welzijn en de gezondheid in gebouwen. Het doel van WELL is om daardoor een beter leefklimaat te bieden aan gebruikers. WELL kent 11 thema's om dit te behalen: lucht, water, voeding, licht, beweging, thermisch comfort, geluid, materialen, geestelijke gezondheid, sociale gezondheid en innovatie. Dit brede perspectief maakt dat je naar oplossingen kijkt over de gehele linie. Oplossingen waar je anders misschien overheen zou kijken.

Een combi van schoonmaak, project-inrichting en klimaat lijkt ineens zo gek nog niet...

Arnoud van Spijk

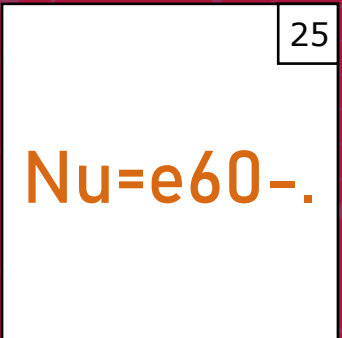
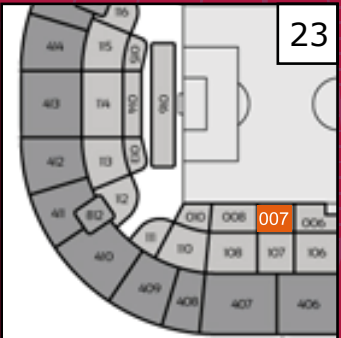
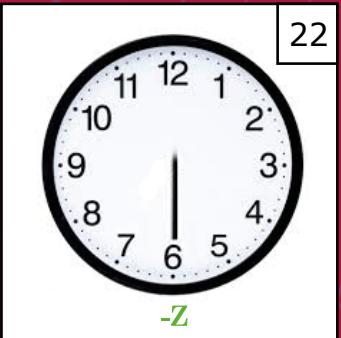
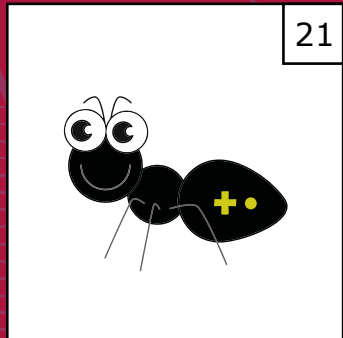
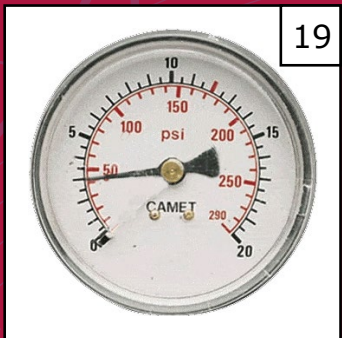
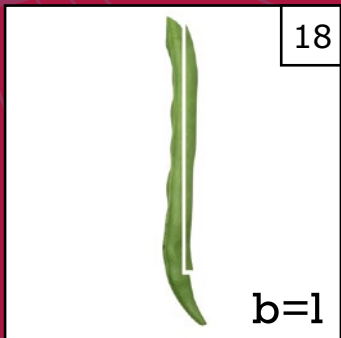
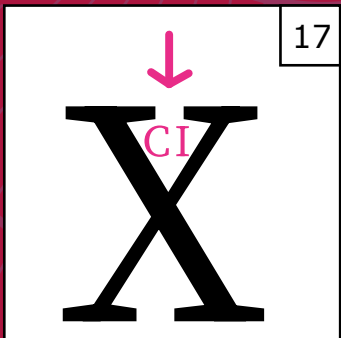
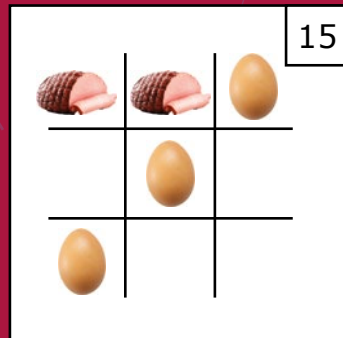
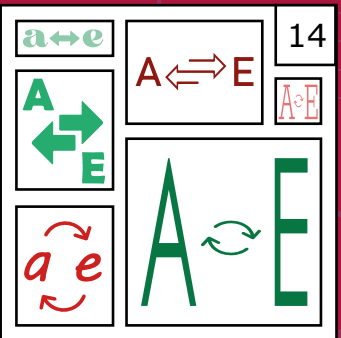
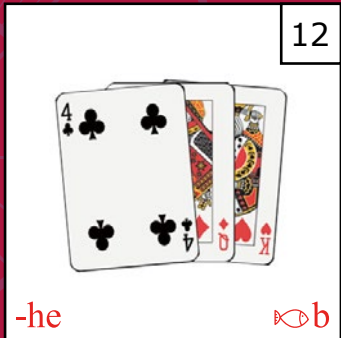
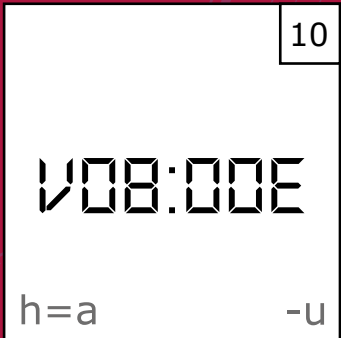
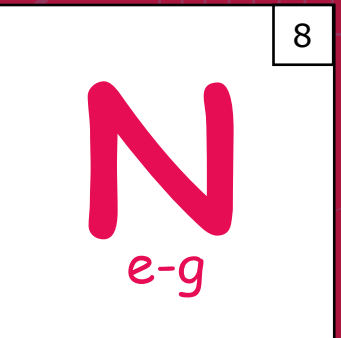
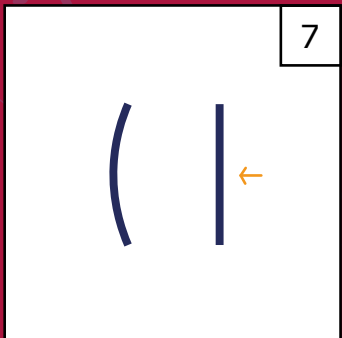
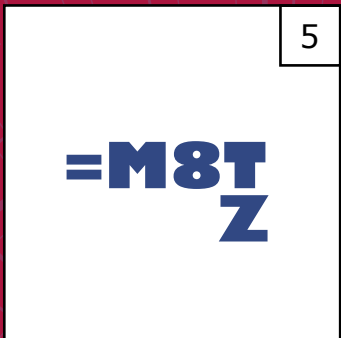

Puzzel

Los deze cryptische rebus op en win een Klimaatgroep Holland VRIJMIBO-pakket! Met de versnaperingen die op ons kantoor aan de Odenseweg in Groningen op vrijdagmiddag te verkrijgen zijn, zoals:

- Hertog Jan Pilsener en kleintje wijn
- Blikjes cola, sinas en rivella
- Kaasstengels en Lay's Paprika
- Grunneger Dreuge Worst

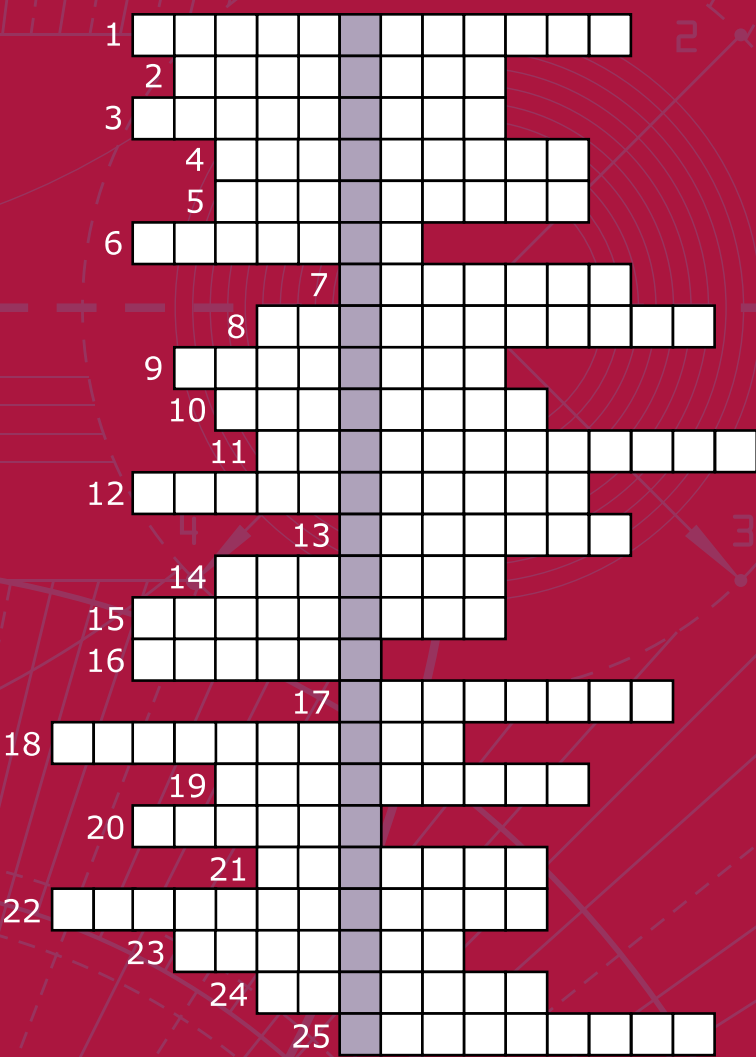
Beste puzzelaar,

Je kent de puzzel als onze Kerstpuzzel. Ditmaal hebben we onze eigen Dr. Denker gevraagd een speciale editie te maken voor dit magazine.

Beroepen en alles wat met werken te maken heeft, dat vind je terug in deze speciale editie van de Klimaatgroep Holland Puzzel. Vele handen maken licht werk, dus ik raad je van harte aan om je collega's op te trommelen. Waarom moeilijk doen, als het samen kan?

Succes,
namens het Puzzel-testpanel van Klimaatgroep Holland

Helma te Velde

Geef je oplossing door via e-mail: info@klimaatgroepholland.nl.
Oplossing:

‘Meest heftige periode aangenamer maken’

Kinderen met ernstige ziektes of aandoeningen komen in het Kinderziekenhuis terecht. Eén van de acht Kinderziekenhuizen in Nederland is het Beatrix Kinderziekenhuis in het UMCG.

Een opname in het ziekenhuis is voor kinderen enorm ingrijpend. Stichting Vrienden Beatrix Kinderziekenhuis zet zich in om de omstandigheden te verzachten met faciliteiten, hulpmiddelen, afleiding en vermaak. We spreken Barbara Baijens-Vrij, coördinator fondsenwerving voor de Stichting: “De kinderen die hier komen, komen vaak gepland, vanuit een doorverwijzing vanuit bijvoorbeeld de huisarts. Door een ziekenhuisopname worden ze uit hun comfortzone gehaald, uit een veilig situatie naar een nieuwe situatie vol onzekerheden. Hoelang moet ik in het ziekenhuis blijven? Wat gaat er gebeuren? Wanneer kan ik weer met mijn vriendjes spelen?”

“Ouders mogen daarom 24 uur per dag bij hun zieke zoon of dochter blijven, voor continue steun en toeverlaat. Vaak blijft er één ouder in het ziekenhuis bij het zieke kind. De ander is dan thuis, bij eventuele broertjes en zusjes, en probeert daar alles draaiende te houden. Het hele gezinsritme gaat dus op de schop en vaste familiemomenten vallen weg. Dit is heel ingrijpend, zowel voor het zieke kind als de ouders en broertjes of zusjes. Het enige dat je als ouder wilt op zo’n moment is je kind beschermen, het liefste neem je alle angst en onzekerheid weg”, vertelt Barbara vol medeleven.

PROJECTEN ZIJN LICHTPUNTJES

Vrienden Beatrix Kinderziekenhuis zorgt voor lichtpuntjes, handvaten en hulp in deze moeilijke tijd. Zo zijn er tal van projecten van groot tot klein, bedoelt voor premature baby’s, pubers en

alles daartussen in. “Er zijn bijvoorbeeld tablets en een licht-speelwand in de wachtkamer van de poli, hierdoor wordt het ziekenhuis meer dan alleen een bezoek aan de dokter. Ook is er een liedjesfabriek waar een songwriter en kind samen een lied maken, dat kan zijn over sport en school maar ook over ziekte en ziekenhuis. Leuk en tegelijk kan dit helpen met de verwerking”, legt Barbara uit.

Ze vertelt ook over projecten die angst wegnemen en helpen behandelingen te ondergaan: “Een scan in een MRI is enorm indrukwekkend, voor een volwassene al, dus zeker ook voor een kind. Ook moet het kind tijdens een scan stil liggen, wat gewoon heel moeilijk is. Ter voorbereiding hebben we VR-brillen aangeschaft, die laten alles zien wat een kind kan verwachten, helemaal afgestemd op het UMCG. Dit neemt al een hoop angst weg. Daarnaast kunnen kinderen tijdens de MRI televisie kijken, we hebben een speciale TV die via een spiegel boven het hoofd te bekijken is. Zo kunnen kinderen beter stil liggen en hoeven kleine kinderen niet, of minder vaak, onder narcose gebracht worden.”

VAN BABY TOT PUBER

Op de neonatologie afdeling, waar premature baby’s liggen, zijn er weer hele andere projecten. Ouders moeten iedere dag hun kindje weer achterlaten in het ziekenhuis. “Zoals je zelf misschien ieder avond voor het slapen even bij je kind kijkt, kan dat hier niet. Wij hebben nu voor iedere couveuse een infraroodcamera, zo kunnen ouders op afstand hun kindje zien en laten zien, ook al zijn de baby’tjes helemaal afgeschermd. Dit geeft een enorme geruststelling.” ►

‘Het hele gezinsritme gaat op de schop.’

“Ook financieren we muziektherapie voor de allerkleinsten. Vaak hebben de kleinste baby’s stevig gebalde vuistjes omdat ze zo hard moeten werken om alle prikkels te verwerken. Door de muziek zien we die vuistjes ontspannen en soms openvouwen. Voor ouders is dit zo’n belangrijke gewaarwording, een positief teken in tijden van ontzettend veel onzekerheid.”

Barbara vervolgt: “Aan de andere kant hebben we pubers die thuis misschien via de familietablet contact hadden met vriendjes, maar dat in het ziekenhuis ineens wegvalt. Dan kunnen ze door onze tablets toch in contact blijven. Contact met leeftijdsgenootjes is op die leeftijd zo belangrijk.”

ENERGIE OM ER TEGENAAN TE GAAN

Een project waar Barbara bijzonder trots op is, is de Kidsbios: “Familie-uitjes komen helemaal te vervallen door de ziekenhuisopname. De bioscoop biedt het gezin de mogelijkheid om toch samen iets leuks doen. Je ziet ouders ook even helemaal ontspannen. De bioscoop is zo ingericht dat er niks is dat aan het ziekenhuis herinnert: mooie rode stoelen, popcorn, grote frisdrankbepers. Het is echt een uitje waar naar toe geleefd kan worden. Een leuk uur samen beleven, het maakt een wereld van verschil. En geeft het kind, maar ook de ouders, weer energie om er tegenaan te gaan.”

NU IETS DOEN

De meeste projecten van Stichting Vrienden Beatrix Ziekenhuis zijn erop gericht om nu een verschil te maken voor de kinderen. “Uiteraard steunen wij als stichting ook het

wetenschappelijk onderzoek, dat is onmisbaar voor de toekomst. Maar wij vinden ook dat kinderen nú aandacht verdienen. Kinderen zijn namelijk continu in ontwikkeling en dit mag door ziekenhuisbezoeken of opnames niet stil komen te staan. Vandaar dat wij als Stichting ons volop inzetten voor het welzijn van de kinderen.”

TRAUMA-VRIJ

Barbara besluit: “We hebben al veel mooie projecten neergezet, maar hebben ook nog veel ambities. Het Beatrix Kinderziekenhuis heeft als doel om in 2025 kinderen trauma-vrij in het ziekenhuis te laten verblijven en wij als Stichting kunnen daar een mooie rol in vervullen. De projecten die wij doen, maken echt het verschil. Het lijkt soms zo vanzelfsprekend, maar kleine momenten en aanpassingen kunnen al een wereld van verschil maken. Laatst had een meisje een paar hele pittige dagen met behandelingen achter de rug, door een fantasieprojectie kwam ze even in een andere wereld. En de glimlach die ze toen eventjes op haar gezichtje kreeg, daar doen we het voor.” ●

Word bedrijfsvriend

Stichting Vrienden Beatrix Ziekenhuis kan niet bestaan zonder donateurs. Word ook bedrijfsvriend en help mee. Zodat projecten kunnen blijven bestaan en nieuwe initiatieven kunnen worden ontplooid.

🌐 vriendenbeatrixkinderziekenhuis.nl

📷 @vriendenbkz_umcg

‘De glimlach die ze toen eventjes op haar gezichtje kreeg, daar doen we het voor.’

3x gezonde lunches van Klimaatgroep Hollanders

Makkelijke wraps uit het Midden Oosten

van Margreet

“Ik vind het belangrijk om gezond te eten en liever niet altijd hetzelfde. Zo probeer ik vaak verschillende receptjes uit. Deze wraps heb je zo klaar en zitten boordevol smaak.”

Boodschappenlijstje

- 2 meergranen wraps
- kuipje hummus
- potje gegrilde rode paprika’s
- bakje of potje zwarte olijven
- handje vol rucola

Zo maak je ze

Laat de rode paprika’s uitlekken, dep eventueel droog met keukenrol. Smeer een goede laag hummus op de wraps. Snijd de rode paprika’s en olijven in reepjes en verdeel samen met de rucola over de wraps. Nu strak oprollen en smullen maar!

Bietenstampotje nieuwe stijl van Renée

“Druk, druk, druk. Tussen alle werkzaamheden door kom ik bijna niet toe aan lunchen, laat staan een verantwoorde lunch bereiden. Daarom maak ik vaak een portie uit het avondeten om ’s middags lekker op te eten. Gezond en makkelijk.”

Boodschappenlijstje

- 1 kg. kruimige aardappelen
- 750 gram gekookte rode bietjes in blokjes
- 500 gram gesneden ui
- 250 gram feta uit (gekruid) olie
- tijm, peper, zout en boter

Zo maak je het

Kook de aardappelen ongeveer 20 minuten. Bak de uien met een beetje zout en peper. Verwarm de bietjes. Aardappelen stampen, zo nodig een beetje boter toevoegen. Uien, bietjes en feta erdoor roeren. Op smaak maken met nog wat zout, een flinke draai aan de pepermolen en wat tijm. In een bakje mee naar het werk en daar even opwarmen. Eet smakelijk!

Hollandse bammetjes met kaas van Nick

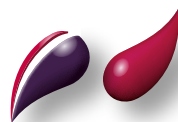
“Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Gewoon een lekker broodje kaas, zonder poespas.”

Boodschappenlijstje

- 2 volkoren boterhammen
- kuipje halvarine
- plakje(s) jong belegen kaas

Zo maak je ze

Voorzie de boterhammen met een laagje halvarine. Beleg één van de twee boterhammen met de kaas. Leg de onbelegde boterham met de halvarine-zijde naar beneden, bovenop de boterham met kaas. Snijd doormidden, eet smakelijk!

klimaatgroep°holland

Aangenaam

Een
**gezonde en
aangename**
ruimte begint
met inzicht

Bestel de
CO₂ meter:

Een gezond gebouw. Kies voor de CO₂ meter.

- ✓ Altijd inzicht in luchtkwaliteit
- ✓ Signaalfunctie voor te hoge CO₂ waarden
- ✓ Eenvoudig in gebruik, begrijpelijk af te lezen
- ✓ Advies voor verbetering van luchtkwaliteit

